

Kohtumise teemaleht ja slaidid asuvad siin:

Digiühiskond

Töötuba juhtis: Kaidi-Kerli Kärner, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM)

Aruteludes osales kokku 65 osalejat.

Osalejate tagasiside ja ettepanekud töötoa alguses tutvustatud valdkonna väljakutsetele ja rahastatavatele tegevustele:

- **Jõhvi Vallavalitsus:** kõlab vaimustavalt, aga kui elanikkond ei ole valmis? Kas saab toetust ka selleks, et muretseda elanikele kaasaegsed digivahendid ja väljaõppe (näit vald koostöös ettevõtetega)?

MKM: vahendite soetamist ei ole ette nähtud MKMil. Aga selgitame täiendavalt välja, kust selline asi võiks võimalik olla. Digioskused on väga oluline teema ja see ei ole tähelepanekuta jäänud – digioskuste arendamine on Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Sotsiaalministeeriumi plaanides sees ja nendeks on EL toetused kavandatud. Eraldi on mõeldud ka avaliku sektori digioskuste peale.

- **TalTech:** tutvustatud tegevused peaks olema tehtud täna või oleks pidanud olema tehtud eile. Ei näe plaanides ambitsiooni, mis viiks Eesti taas nõ eesjooksjaks. Miks nii madal ambitsioon ja mis suured eesmärgid siin on Eesti riigil?

MKM: ambitsiooni on kuhjaga. Proaktiivseid teenuseid on meil täna mõned üksikud, kuigi oleme üks eesrindlikumaid selles valdkonnas. Kui me oma plaani ellu viime, oleksime maailmas esimene riik, kes selle nii suurelt on ära teinud. Andmehalduses sama - andmete jagamisel ja krattidel on meeletu arenguruum võrreldes tänasega. Vaid mõnikümmend kratti täna toimivad. Kui kodanik soovib, võiks kogu kommunikatsioon kodaniku ja riigi vahel olla krati vahendusel. Samuti olla abiks riigi tõhusamal juhtimisel. Uus küsimus, kuidas teha digitaalselt kõige rohelisemalt. Ambitsioon on ka seal olla teerajaja. Ehk kokkuvõtteks – teemad on inimestele tuttavad, aga arenguruumi ja tööd on väga palju nendega teha.

- **Võru Linnavalitsus:** Haldusvõimekust saaks vähendada, kui tuua kokku erinevad registrid, et infot kombineerides saaks KOV spetsialistid ja ka poliitikakujundajad hea (enam-vähem reaajas) vaate ning selle baasil teha teadlikke otsuseid. Näit info selle kohta, kus inimesed elavad, kuhu planeerida kergliiklusteid jne. Et ei peaks võtma erinevatest registritest, vaid registrid oleksid omavahel seotud. Vaja oleks ühendada rahvastikuregister, ehitusregister, kinnisturaamat, muinsuskaitse register jne. Vaja oleks töötada välja tarkvarad erinevate varade haldamiseks, mis oleks KOVidele abiks. Samuti mingi platvorm, mis aitaks projektijuhtimise tööd teha paremini.

MKM: andmebaaside sidumine on väga oluline tegevus. Erinevate ministeeriumide haldusalas olevate registrite arendamine ja sidumine saab siit plokist rahastatud. Praegu käib MKM ja Linnade ja Valdade Liidu vahel suhtlus tarkvara konsolideerimise teemal ja siis leida sinna ka rahastus.

- **Eesti Roheline Liikumine:** uuel perioodil on väga oluline *do no significant harm* põhinõte. Kas on kavas teha keskkonnamõju hindamist? Keskkonnaühendused on nõus aitama, et sõeluda välja meetmed, millel võib potentsiaalne mõju olla.

MKM: MKM on just koostöös RIAga valmistamas ette hanget, et analüüsida, millised digitegevused reostavad kõige rohkem, mis võiks olla lahendused ja kust oleks kõige mõistlikum alustada. Analüüs peaks valmima aasta lõpuks. Kui on ettepanekuid, siis võtame hea meelega need kõik pardale.

- **Tartu Linnavalitsus** [chat]: Rohkem võiks tähelepanu pöörata ka agiilsete arenduste võimaldamisele erinevate toetusvahendite jagamisel - st toetataks ka etapiviisilist lähenemist ja vajadusel tulemuste ümbersättimist
- **Tartu Ülikool**: digi- ja rohepöörde kontekstis me ilma inimesteta midagi teha ei saa, seega inimeste koolitamise meetmed on väga olulised. Avarad võimalused jätta EK-ga läbirääkimistel, edaspidi saame vaadata, kuhu täpselt suuname.

MKM: kolm katusteemat, mille sees on palju väiksemaid sihtrühmasid. Teretulnud ettepanek, kust alustada kõige kitsamalt

- **Taltech**: olulised on technology transformation oskused. Seda liiki täienduskoolitused olulised, võimalusel valdkonnapõhiselt. Eelkõige tervis üks märksõna. Kogu plaan võiks hõlmata ka seda, et mis rolli täidab lõppkasutaja (lõppkodaniku) probleemide lahendamisel riigi strateegiline tipp, mida teenuse arendajad (eraettevõtted) ja mida ülikoolid. Nõus, et iga struktuuriüksus / KOV ei peaks oma tarkvara arendama, aga samas ka sõna konsolideerimine kõlab mammalsüsteemina, mille haldamisel võib hulluks minna. Sõnum: plaanide osas võiks olla selged ootused riigil riigile endale, ülikoolidele, ettevõtetele, kolmandale sektorile. Mida keegi võiks teha ja mida mitte. Mitmetel juhtudel saab riigi roll olla jätkuvalt standardite ja pistikute loomine. Samas kui ülikoolid pakuvad keerukamaid lahendusi, analüüsivad, hindavad, toetavad tehnoloogilisi rakendusi. Lõppkasutajalt vajaduste küsimises ja nende agiilses juurutamises on tihti ettevõtted tublimad, aga kui kõik teevad kõike, siis jääb inimestest puudu ja eesmärgid sulavad liiga kokku. Oluline, et ka oleks selgemad ootused riigi poolt sõnastatud.

MKM– arengukava üks osa (ja arengukava on üldse eeldus, et saame rahasid toetada) on ootused teistele valdkondadele, mis on ainulaadne peatükk võrreldes teiste arengukavadega. Digi on horisontaalne teema ehk see on ka teistes tegevustes ja valdkondades sees. Digihüpet ei saa läbi viia, kui teised valdkonnad ei panusta. Oskused ja töajõud on ootuste all ära markeeritud ja see on ka digiarengu eeldus.

- **TÜ**: Ülikooli vaates andmete kasutamise juures ka andmete kaitse oluline, seni järjest kokku pörkunud andmekaitsega.

MKM: Plaanis seadusandlus üle vaadata andmete nõusolek ja juriidilised nõusolekud on sees, andmeid on käes aga ei saa nendega toimetada. Küberturvalisuses ülikoolide koostöö-analüüs millised riskid, tahavad näha suuremat koostööd era ja ülikoolide vahel, nt kratid, liivakasti teema- avaliku arenduste koodi jagamine ja sealt edasi arendused.

- Kas e-residentsus teema on pildilt kadunud.

MKM: e-residentsus on TAIEs leidnud oma kodu. Andmesaatkonnad on digiühiskonna arengukavas sees. Piiriüleste teenuste arendamine ja selle toetamine samuti. Väliskoostöö projektide toetamine ka.

- **Eesti Roheline Liikumine**: kuidas vaadata digireostust?

MKM: keskenduda sellele, kus digiteenus halvas mõttes panustab ressursikulusse, see teadmine peaks tekkima aasta lõpuks ja mida siis sellega hakata tegema. Roheteemad nagunii oluline. Eesmärk arengukava kinnitada sel aastal.

- Kas võiksite lühidalt selgitada ka seda, kuidas olete plaaninud strateegia juhtimise - kes on kaasatud, milline roll on valdkondlikel ministeeriumidel jms?

MKM: arengukava koostamine digiriigi ja teenuste, kaasasid sinna põhilisi ministeeriume, HTM, SOM, KAM ja ITL, ühendus ja telekom ettevõtjad.

Kas tekkivad üleriiklikud kogud?

MKM: jääb ministeeriumite asekanterite, RIA ja ITL juhtrühm ja 3 erinevat gruppi jäävad koos käima.

Side ja kiire internet. Millised on siin osalejate ootused ja mida peaksime lähiaastatel saavutama selles valdkonnas?

- **Võru Linnavalitsus:** hajaasustus, kas viimane miil on endiselt plaanis?

MKM: plaani koostamine käib. Tuleme lähinädalatel välja ja siis arutame ka KOVide ja sideettevõtjatega. Suurem webinar on lähiajal kavas. Kui keegi soovib osaleda aruteludes, andke märku. Kõigile ilmselt raha siiski ei jätku. Kokku on 69 mln eurot ette nähtud, mis on rekordsumma läbi aegade ühel perioodil. Um 20 000 täiendavat majapidamist väljaspool linnasid saame valgukaabliga liitumisvõimaluse luua (kokku on ühendusetu m 65 000 majapidamist). See on esialgne hinnang. Toetusmeetmed avanevad aasta lõpus - 2022 alguses. Eesmärk on jätkata ja teha nii palju kui võimalik.

Kübermaailm ja selle turvalisus. Kuidas teie tajute, kuidas on andmed täna kaitstud ja milliseid riske näete?

Arutada töötoas seda teemat enam ei jõudnud, kõik ettepanekud on jätkuvalt väga oodatud.

I sessiooni Slido küsimustik:

Kas sulle meeldiks, et Eesti avalikud teenused oleks proaktiivsed ja sündmuspõhised?

15 vastust:

ei – 0%, pigem ei – 27%, pigem jah – 33%, jah – 40%

Töötoas vastuseta jäänud küsimused:

- **Digi kaasaegsete töövahendite toetusvõimalused ja kuidas raha taotleda nende jaoks?**

MKM: Tänapäevase seisuga ei ole plaanis 21+ perioodil plaanis sekkumist, mille eesmärk oleks toetada seadmete ostu. Digiseadmete ostmise võib olla projektides põhjendatud juhtudel üks abikõlblikest kuludest, kuid eraldi seadmete ostu toetamist plaanis ei ole.

- **Kas e-riigi arenduse kontekstis ülikoolid kvalifitseeruvad kui avaliku sektori tellijad? Ehk kas ülikoolid saaksid oma e-teenuste arendamiseks struktuurfondide toetust kasutada?**

MKM: Õigusraam, sh siseriiklik ja EK poolt rakenduskava on kinnitamata, siis on veel vara öelda. Praegu oleme selle ukse lahti jättnud, et ka teadusasutusi ja ülikoole saaks kaasata.

Kõik ettepanekud valdkonna kohta on väga oodatud ning need palume saata:

Kaidi-Kerli Kärner - kaidi-kerli.karner@mkm.ee

Eesti
tuleviku heaks

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid
rahastatud
EL NextGenerationEU
poolt

